

KOMMENTERET HØRINGSNOTAT

Enhed
Handicap

over

Sagsbehandler
Laura Brogaard
Poulsen

Sagsnr.
2016-3656

Doknr.
520077

Dato
04-12-2017

forslag til lov om ændring af lov om social service (Mulighed for forbud mod enheder, der muliggør internetadgang, undersøgelse af effekter samt brug af afskærmningslokale m.v. i boformer med sikrede afde- linger)

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag blev den 6. oktober 2017 med svarfrist den 6. november 2017 sendt i høring hos:

3F - Fagligt Fælles Forbund, Advokatrådet, Amnesty International, Ankestyrelsen, Civilstyrelsen, Dansk Handicapforbund, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykologforening, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH), Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, FOA, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, HK/kommunal, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kristelig Fagbevægelse, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landforeningen KRIM, Landsforeningen LEV, Lægeforeningen, Politidirektørforeningen, Politiforbundet i Danmark, Procesbevillingsnævnet, Region Sjælland, Retslægerådet, Retssikkerhedsfonden, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Socialt Udsatte, samtlige byretter, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Syd, Socialtilsyn Øst, Socialt Lederforum, Statsforvaltningen, Vestre Landsret og Østre Landsret.

Børne- og Socialministeriet har modtaget svar fra følgende myndigheder og organisationer:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, byretterne, Dansk Psykiatrisk Selskab, Danske Handicaporganisationer, Institut for Menneskerettigheder, KL, LEV, Politiforbundet, Region Sjælland, Retslægerådet, Socialpædagogerne, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Øst, Statsforvaltningen, Vestre Landsret og Østre Landsret.

I afsnit 3 nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

2. Ændringer foretaget efter høringsrunden

Der er udover sproglige præciseringer og korrekturmæssige ændringer foretaget følgende ændringer efter høringsrunden:

- Det er tilføjet i bemærkningerne til lovforslaget, at eksterne personer, der foretager personundersøgelser, skal have den fornødne fagkyndige ekspertise til at forstå undersøgelsen.
- Det er tilføjet i bemærkningerne til lovforslaget, at den foreslåede bestemmelse om anvendelse af scannere ikke kan anvendes over for boformens personale.
- Det er tilføjet i bemærkningerne til lovforslaget, at der, såfremt en affektpræget beboer er anbragt i et afskærmningslokale, skal opholde sig et personalemedlem ude foran afskærmningslokalet under hele anbringelsen, så personalemedlemmet kan føre hyppige tilsyn og vurdere de lyde, der eventuelt udgår fra afskærmningslokalet.

3. Høringssvarene

Ankestyrelsen, byretterne, Politiforbundet, Socialtilsyn Nord og Statsforvaltningen har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Vestre Landsret og Østre Landsret ønsker ikke at udtale sig om lovforslaget.

3.1. Generelle bemærkninger til lovforslaget

3.1.1. Overordnet holdning til lovforslaget

Dansk Psykiatrisk Selskab er positive overfor lovforslaget og finder de foreslåede indgrebsmuligheder nødvendige.

Region Sjælland er tilfreds med de foreslåede indgrebsmuligheder, der ifølge regionen bidrager til, at den sikrede boform, Kofoedsminde, bedre kan varetage opgaven med at forhindre beboerne i at begå ny kriminalitet.

Socialpædagogerne finder det positivt, at lovforslaget alene omfatter boformer med sikrede afdelinger.

Socialtilsyn Øst ser det som en nødvendighed, at personalet på Kofoedsminde har mulighed for at få redskaber til kontrol i dagligdagen og har ikke derfor ikke indvendinger mod de foreslåede indgrebsmuligheder.

Institut for Menneskerettigheder mener ikke, at der er redegjort tilstrækkeligt for, hvorfor det er nødvendigt at udvide adgangen til at foretage indgreb.

KL mener, at der er tale om omfattende magtbeføjelser.

Danske Handicaporganisationer og **LEV** udtrykker en generel bekymring for udvikelse af magtanvendelse.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Det fremgår af lovforslaget, at der siden 2013 har været tilfælde, hvor personer anbragt i en boform på baggrund af en strafferetlig afgørelse afsagt ved dom eller kendelse har været i stand til at fortsætte deres kriminelle adfærd, f.eks. ved at en pædofilidømt anbragt, der har en dom om overvåget adgang til internettet, har haft kontakt til mindreårige via internettet. Det fremgår også, at institutionen Kofoedsminde er særligt udfordret på grund af målgruppen for dens sikrede afdelinger. På baggrund af dette og på baggrund af ministeriets dialog med Region Sjælland, som er driftsherre for Kofoedsminde, finder regeringen, at der er behov for at supplere indgrebsmulighederne i servicelovens kapitel 24 a med yderligere indgrebsmuligheder. Ministeriet vurderer, at der er redegjort tilstrækkeligt for dette behov i lovforslaget.

For så vidt angår det anførte om bekymringen for udvidelse af magtanvendelse, bemærkes det, at det er vigtigt at understrege forskellen på de foreslåede indgrebsmuligheder og reglerne om magtanvendelse efter kapitel 24 i serviceloven. Hvor målgruppen for magtanvendelse efter kapitel 24 er personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, er målgruppen for de foreslåede indgrebsmuligheder efter kapitel 24 a personer med nedsat psykisk funktionsevne, der har *en dom* til anbringelse. Der er tale om personer med vidtgående psykiske handicap, herunder mentalt retarderede personer, der må anses for udtalt farlige og derfor frembyder nærliggende risiko for personfarlige handlinger.

Det fremgår bl.a. af Rambølls evaluering fra 2015 af virkninger af kapitel 24 a i serviceloven om fuldbyrdelse af strafferetlige foranstaltninger m.v., at de eksisterende indgrebsmuligheder kun anvendes i et begrænset omfang. De steder, de er anvendt, drejer det sig om en relativt snæver gruppe af anbragte borgere, og der er således ofte tale om, at det er de samme anbragte borgere, som indgrebene er udført overfor ad flere omgange, eller også er flere indgrebsmuligheder anvendt overfor den samme anbragte borger i samme situation.

Det fremgår derudover af evalueringen, at personalet på boformerne er bevidste om, at de eksisterende indgrebsmuligheder kun skal anvendes, hvis der ikke er mulighed for et mindre indgribende tiltag. I og med at indgrebene kan opleves som voldsomme og ubehagelige for de anbragte borgere, de udføres overfor, stiller indgrebsmulighederne store krav til personalets faglighed både forud for et indgreb, hvor indgrebet søges undgået gennem samtale og dialog, og efterfølgende, hvor der skal følges op med borgeren og relationen til borgeren skal genetableres. Personalet på boformerne vurderer, at lovændringen i 2013 ikke har øget brugen af magtanvendelse overfor borgere i målgruppen eller de øvrige beboere.

Da antallet af indgreb efter de eksisterende indgrebsmuligheder således er meget begrænset, er det ministeriets vurdering, at der ved indførelse af supplerende indgrebsmuligheder ikke vil ske en øget brug af magtanvendelse. Derudover er der tale om supplerende indgrebsmuligheder til et eksisterende regelsæt, hvis formål er at øge kommunernes mulighed for at håndtere arbejdet med den pågældende personkreds. Indgrebsmulighederne vurderes i et vist omfang at kunne substituere anvendelsen af nogle af de eksisterende indgrebsmuligheder, men valgmulighederne bliver med lovforslaget større. Dertil kommer, at nærværende lovforslag er begrænset til kun at omfatte boformer med sikrede afdelinger.

Det bemærkes i øvrigt, at Folketingets Ombudsmand overvåger forholdene på de pågældende institutioner, ligesom den kompetente kommunalbestyrelse skal føre tilsyn med forholdene efter reglerne i lov om socialtilsyn. Dette fremgår af bemærkningerne til lovforslaget. Endelig skal alle indgreb fortsat registreres og indberettes til den kommunalbestyrelse, der har pligt til at yde hjælp.

Endelig bemærkes det, at ministeriet i 2021 vil iværksætte forskellige opfølgningsinitiativer. For det første vil ministeriet se på udviklingen i antallet af magtanvendelser og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, da det er hensigten, at hjemlen til anbringelse af udadreagerende beboere i afskærmningslokale skal formindske antallet af magtanvendelser og øvrige indgreb i selvbestemmelsesretten. For det andet vil ministeriet tage stilling til, om der fortsat er behov for den foreslåede hjemmel. Dette skal ses i lyset af, at det på dette tidspunkt er undersøgt, om der er mulighed for at jamme internetsignalet.

3.1.2. Lovforslagets anvendelsesområde

KL mener, at det skal fremgå tydeligt, at de foreslåede indgrebsmuligheder alene gælder for Kofødsminde.

LEV opfordrer til, at de foreslåede indgrebsmuligheder kun skal omfatte sikrede og ikke åbne afdelinger.

Region Sjælland foreslår, at lovforslaget udvides til også at omfatte andre boformer efter servicelovens § 108, der huser domfældte borgere.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

For så vidt angår det anførte om, at det bør fremgå tydeligt, at lovforslaget alene omfatter den sikrede institution Kofoedsminde, bemærkes det, at det er hensigten, at lovforslaget skal gælde i boformer, der har sikrede afdelinger, hvilket på nuværende tidspunkt alene er Kofoedsminde. Såfremt der på et senere tidspunkt etableres andre boformer med sikrede afdelinger, vil disse boformer imidlertid blive omfattet af lovforslaget. Dette finder ministeriet ikke problematisk.

Ministeriet vurderer, at det er hensigtsmæssigt, at de foreslåede indgrebsmuligheder kan anvendes på samtlige afdelinger i boformer med sikrede afdelinger, dvs. både på åbne og sikrede afdelinger. Dette vurderes på baggrund af ministeriets dialog med Region Sjælland. Det er nemlig et stort problem på den sikrede institution, Kofoedsminde, at de anbragte på tværs af de forskellige afdelinger udveksler genstande, herunder smartphones og andre enheder med adgang til internettet. Derfor har personalet brug for yderligere redskaber, der kan sikre, at domsvilkår om overvåget adgang til telefon og internet overholdes, og som kan anvendes overalt i boformen. I forhold til indgrebsmulighederne om personundersøgelse, åbning og kontrol af post, undersøgelse og opbevaring af effekter for besøgende og brug af afskærmningslokale, fremgår det tydeligt af lovforslaget, at indgrebet skal være proportionalt. Ministeriet vurderer det derfor ikke problematisk, at lovforslaget også omfatter Kofoedsmindes åbne afdelinger.

I forhold til det anførte om, at lovforslaget bør udvides til også at omfatte andre boformer efter servicelovens § 108, der huser domfældte borgere, bemærkes det, at der er et politisk ønske om at begrænse lovforslagets anvendelsesområde til boformer med sikrede afdelinger. Der er tale om indgribende foranstaltninger, som kun bør anvendes, når det er absolut nødvendigt af hensyn til ordenen og sikkerheden i en boform. Denne grad af nødvendighed foreligger primært i boformer med sikrede afdelinger, idet disse boformer huser de mest udfordrende domfældte. Målgruppen for boformer, der udelukkende har åbne afdelinger, er ikke lige så udfordrende, hvorfor det vurderes, at det er for vidtgående at lade lovforslaget omfatte disse boformer.

3.1.3. Forholdet til menneskeretten

Danske Handicaporganisationer, Institut for Menneskerettigheder og **LEV** mener, at lovforslaget bør indeholde en nærmere redegørelse for de menneskeretlige komplikationer, som de foreslåede indgrebsmuligheder giver anledning til.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Ved udarbejdelsen af lovforslag forholder ministeriet sig til relevante internationale konventioner om menneskerettigheder, som Danmark har tiltrådt, således at der sikres overensstemmelse med internationale forpligtelser. Dette er også sket ved udarbejdelsen af dette lovforslag. Sædvanligvis henvises der dog ikke hertil i lovbemærkningerne, hvilket der heller ikke findes grundlag for i dette tilfælde.

3.1.4. Registrering og indberetning, afgørelseskompetence og klageadgang

KL mener, at det bør fremgå tydeligt, at der ved hver enkelt indgrebsmulighed skal foretages indberetning til handlekommune, driftsherre samt Socialtilsyn Øst, at personalet kun kan træffe beslutning i uopsættelige situationer, at handlekommunen orienteres om foretagne indgreb, at borgerens klageadgang sikres og fremgår tydeligt af lovforslaget, at det tydeliggøres, hvordan en eventuel værgе orienteres, når der er

anvendt magt, og at det tydeliggøres, at den begrundede mistanke skal fremgå af indberetningen, ligesom det bør fremgå hvilke pædagogiske tiltag, der er foretaget forud for magtanvendelsen.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

For så vidt angår det anførte om registrering og indberetning af indgreb, bemærkes det, at de foreslåede indgrebsmuligheder skal supplere de eksisterende indgrebsmuligheder i servicelovens kapitel 24 a. Derfor gælder der de samme regler om registrering og indberetning for de foreslåede indgrebsmuligheder, som gælder for de eksisterende. Reglerne fremgår af servicelovens § 137 m, som altså også kommer til at gælde for de foreslåede indgrebsmuligheder, og som omfatter det i høringssvaret anførte.

Ligeledes kommer servicelovens § 137 f, ifølge hvilken lederen af boformen og lederens stedfortræder kun kan træffe foreløbige afgørelser i uopsættelige situationer, også til at gælde for de foreslåede indgrebsmuligheder.

I forhold til det anførte om klageadgang, bemærkes det, at det fremgår tydeligt af bemærkningerne til lovforslaget, hvornår der er klageadgang, ligesom den gældende bestemmelse i servicelovens § 137 l om klageadgang også kommer til at gælde for de foreslåede indgrebsmuligheder.

Det følger af den gældende bestemmelse i servicelovens § 137 l, stk. 2, at en værge, bistandsværge, ægtefælle eller pårørende eller en anden repræsentant for den person, som indgrebet vedrører, kan klage over afgørelsen, når den pågældende ikke selv er i stand til at klage. En klage fra ægtefælle m.v. forudsætter, at den pågældende er bekendt med, at der er anvendt magt over for beboeren. Det vil fremgå af vejledningen til servicelovens kapitel 24 a, at personalet skal oplyse ægtefællen m.v. om, at der er foretaget indgreb efter bestemmelserne, og at dette f.eks. kan gøres ved, at personalet tager ægtefællen m.v. til side og fortæller om den/de pågældende episode(r).

3.2. Bemærkninger til lovforslagets enkelte elementer

3.2.1. Indførelse af mulighed for nedlæggelse af forbud mod enheder, der muliggør internetadgang

Retslægerådet finder muligheden for nedlæggelse af forbud relevant og nødvendig.

Advokatrådet er enig i, at det bør sikres, at anbragte med domsvilkår om overvåget adgang til telefon og internet, ikke får uovervåget adgang hertil. Advokatrådet finder det dog retssikkerhedsmæssigt betænkeligt at begrænse alle beboeres adgang til internettet uden begrundelsespligt, uden at iagttage proportionalitetsprincippet og uden, at der er klageadgang.

Danske Handicaporganisationer, Institut for Menneskerettigheder og LEV mener ikke, at det vil være proportionalt at nedlægge et sådant forbud, idet formålet bør kunne opnås med mindre indgribende midler.

KL finder det væsentligt, at der, såfremt et sådant forbud nedlægges, etableres et internetrum på såvel de sikrede som de åbne afdelinger.

Socialtilsyn Midt mener, at det bør fremgå af bemærkningerne til lovforslaget, hvordan forbuddet kan håndhæves, herunder at det ikke kan håndhæves ved anvendelse af magt.

Socialtilsyn Øst mener, at det skal tydeliggøres, hvilke reaktionsmuligheder personalet har, hvis beboere uden domsvilkår om telefon og internet misbruger internettet.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Der er kun én boform i Danmark, som har sikrede afdelinger for udviklingshæmmede - Kofoedsminde i Lolland Kommune. Kofoedsminde huser personer, som har fået en dom, eller som er idømt en foranstaltning i et åbent eller sikret miljø. I skrivende stund har Kofoedsminde en åben afdeling med ca. 5 beboere og 14 sikrede afdelinger med ca. 65 beboere.

Tre af beboerne på Kofoedsminde har et vilkår i deres straffedom, som forbyder dem i at have uovervåget adgang til telefon og internet. De resterende ca. 67 beboere har ikke et sådant domsvilkår, og de har således ret til at være i besiddelse af telefoner, computere og andre enheder med netværks- og internetadgang. For at forhindre at beboere med domsvilkår om overvåget adgang til telefon og internet får fat i telefoner, smartphones eller lignende fra beboere uden et sådant domsvilkår, er beboerne med domsvilkår om telefon og internet anbragt på en separat sikret afdeling.

I praksis sker det dog alligevel af og til, at en beboer med domsvilkår om overvåget adgang til telefon og internet får fat i en telefon, smartphone eller lignende via en af de andre beboere. Dette sker, fordi beboerne omgås hinanden under beskæftigelse.

På den baggrund vurderes det, at der er behov for hjemmel til, at der i boformer med sikrede afdelinger kan nedlægges et forbud mod enheder, der muliggør internetadgang. Dette skal især ses i lyset af de sager, hvor pædofilidømte anbragte har haft kontakt til mindreårige piger over internettet fra Kofoedsminde. Et andet eksempel på en situation, der kan forhindres med det pågældende forbud, er situationer, hvor pædofilidømte anbragte bestiller voldtægter af mindreårige over nettet. Derudover vil forbuddet også kunne forhindre de anbragte i at bestille ulovlige genstande over internettet, som f.eks. euforiserende stoffer og våben.

Børne- og Socialministeriet har været i dialog med Justitsministeriet om proportionaliteten af det pågældende forbud. Justitsministeriet vurderer, at forbuddet er proportionalt. Dette vurderes på baggrund af det legitime formål, som er at forebygge yderligere kriminalitet samt det forhold, at dette formål ikke i samme grad vil kunne nås ved mindre indgribende midler. Dertil kommer, at det fremgår tydeligt af lovforslaget, at driftsherren, såfremt et generelt forbud nedlægges, skal sørge for, at de anbragte i boformen på anden vis har adgang til internettet, for eksempel ved at der etableres et lokale med computere med internetadgang, som de anbragte kan benytte sig af i et nærmere fastsat tidsrum.

I forhold til det anførte om, at der bør etableres et internetrum på såvel de sikrede som de åbne afdelinger, bemærkes det, som nævnt ovenfor, at det fremgår tydeligt af lovforslaget, at driftsherren, såfremt et generelt forbud nedlægges, skal sørge for, at de anbragte i boformen på anden vis har adgang til internettet, for eksempel ved at der etableres et lokale med computere med internetadgang, som de anbragte kan benytte sig af i et nærmere fastsat tidsrum. Driftsherren har således pligt til at sikre, at de anbragte har adgang til internettet, men det vil være op til driftsherren selv at afgøre, hvordan en sådan internetadgang skal tilrettelægges.

For så vidt angår det anførte om håndhævelse af forbuddet, bemærkes det, at personalet, såfremt en anbragt nægter at aflevere den forbudte enhed, skal kontakte politiet. Ministeriet finder det ikke nødvendigt at præcisere dette i lovforslaget, men det vil blive præciseret i vejledningen.

I forhold til spørgsmålet om, hvilke reaktionsmuligheder personalet har, hvis beboere uden domsvilkår om telefon og internet misbruger internettet, bemærkes det, at beboere uden et sådant domsvilkår ikke skal overvåges, når de anvender internettet. Såfremt personalet, trods dette, opdager ulovlig internetaktivitet, skal personalet reagere, som de ellers ville gøre, såfremt en anbragt foretager sig noget ulovligt, nemlig kon-

takte politiet. Ministeriet finder det ikke nødvendigt at præcisere dette i lovforslaget, men det vil blive præciseret i vejledningen.

3.2.2. Indførelse af mulighed for anvendelse af scannere

LEV ønsker en præcisering af, hvem der kan undersøges med scanner, herunder om personalet er omfattet af personkredsen.

Socialtilsyn Midt anbefaler, at det præciseres, om de betingelser for undersøgelse af den anbragtes opholdsrum og ejendele, som fremgår af den gældende bestemmelse i servicelovens § 137 h, skal være opfyldt, hver gang der anvendes scannere.

Socialtilsyn Øst mener, at det skal tydeliggøres, hvilke reaktionsmuligheder personalet har, hvis den anbragte modsætter sig undersøgelsen med scanner.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Det fremgår direkte af den foreslåede bestemmelse i § 137 h, stk. 2, at der kan anvendes scannere for at forhindre, at de anbragte eller besøgende til de anbragte besidder effekter, der kan true ordenen eller sikkerheden eller anvendes til at begå kriminalitet med. Det er på baggrund af høringsvaret præciseret i bemærkningerne til lovforslaget, at den foreslåede bestemmelse ikke kan anvendes overfor boformens personale.

Det fremgår allerede tydeligt af bemærkningerne til lovforslaget, at anvendelse af scanner ikke forudsætter opfyldelse af materielle betingelser, ligesom der ikke knytter sig formkrav til anvendelsen. Heri ligger, at de betingelser for undersøgelse af den anbragtes opholdsrum og ejendele, som fremgår af den gældende bestemmelse i servicelovens § 137 h, ikke skal være opfyldt.

I forhold til spørgsmålet om, hvilke reaktionsmuligheder personalet har, hvis den anbragte modsætter sig undersøgelsen med scanner, bemærkes det, at personalet i denne situation skal kontakte politiet. Ministeriet finder det ikke nødvendigt at præcisere dette i lovforslaget, men det vil blive præciseret i vejledningen.

3.2.3. Indførelse af mulighed for undersøgelse af den anbragte person

LEV savner en tydeligere beskrivelse af begreberne "begrundet mistanke", "proportionalitetsprincippet" og "skånsomhedsprincippet".

Retslægerådet finder det uacceptabelt, at der, i situationer hvor personundersøgelsen indebærer afklædning og beføling på legemet, ikke stilles krav om, at der skal være en læge til stede.

Socialtilsyn Midt anbefaler, at der, såfremt det ønskes, at eksternt personale skal foretage personundersøgelse, stilles krav til det eksterne personale, som der f.eks. stilles ved anvendelse af private hundefører efter lov om voksenansvar.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

En definition af begreberne "mistanke", "begrundet mistanke", "skånsomhedsprincippet" og "proportionalitetsprincippet" fremgår allerede af lovforslaget i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser. Da der i hvert enkelt tilfælde skal foretages en konkret og individuel vurdering af, om den pågældende grad af mistanke foreligger, og om indgrebet vil overholde de pågældende principper, vurderes det uhensigtsmæssigt at definere dem yderligere.

Ministeriet finder det ikke nødvendigt, at der er en læge til stede, når der foretages en personundersøgelse, der indebærer afklædning og beføling på legemet. Baggrunden for dette er, at det fremgår tydeligt af lovforslaget, at forslaget ikke skaber mulighed

for, at personalet kan undersøge den anbragtes kropsåbninger. Det fremgår også, at undersøgelsen ikke må gennemgøres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb, samt at undersøgelsen skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det er en betingelse for, at en ekstern person skal kunne foretage personundersøgelse, at den eksterne person er hyret til opgaven. Det er på baggrund af høringssvaret tilføjet, at den eksterne person skal have den fornødne fagkyndige ekspertise til at forestå undersøgelsen.

3.2.4. Indførelse af mulighed for åbning og kontrol af post til den anbragte

KL mener, at det bør være en betingelse for åbning og kontrol af post, at der foreligger begrundet mistanke om, at posten indeholder effekter, der kan true ordenen eller sikkerheden i boformen eller bruges til at begå ny kriminalitet. **KL** mener endvidere, at handlekommunen bør modtage en skriftlig kopi af den begrundede mistanke hver gang, der foretages indgreb efter bestemmelsen, ligesom det bør fremgå, hvilke ulovlige genstande, der evt. er fundet ved indgrebet.

LEV mener, at det er indbyrdes modstridende, når det af lovforslaget fremgår, at personalet skal kunne åbne og kontrollere post til den anbragte uden den anbragtes informerede samtykke, og at den anbragte skal høres og have mulighed for at afvise at modtage posten. **LEV** ønsker dette præciseret.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 137 h, stk. 4, at det er en forudsætning for åbning og kontrol af post, at der foreligger mistanke om, at posten indeholder effekter, der kan true ordenen eller sikkerheden i boformen eller bruges til at begå ny kriminalitet. Det er ministeriets vurdering, at det ved denne indgrebsmulighed bør være tilstrækkeligt, at der foreligger mistanke frem for begrundet mistanke. Dette skal først og fremmest ses i lyset af, at det vurderes vigtigt, at personalet på boformen kan åbne og kontrollere post til den anbragte, hvis dette vurderes nødvendigt af hensyn til ordenen og sikkerheden på boformen og for at forebygge ny kriminalitet. Det skal endvidere ses i lyset af, at det fremgår tydeligt af bemærkningerne til lovforslaget, at personalet ikke må læse de anbragtes breve, at indgrebet som udgangspunkt skal gennemføres i den anbragtes påsyn, samt at den anbragte forud for kontrollen skal høres og have mulighed for at afvise posten. Dertil kommer, at den anbragte ifølge den foreslåede bestemmelse i § 137 h, stk. 6, har ret til ukontrolleret brevveksling med sin værge, offentlige myndigheder og en eventuel advokat.

For så vidt angår det anførte om fremsendelse af skriftlig kopi af mistanken til handlekommunen, bemærkes det, at det fremgår af den gældende bestemmelse i servicelovens § 137 m, stk. 1, at ethvert indgreb efter servicelovens kapitel 24 a skal registreres og indberettes til lederen af boformen. Registreringen skal bl.a. indeholde oplysninger om indgrebets varighed og art samt begrundelsen for indgrebet. Det følger endvidere af servicelovens § 137 m, stk. 3, at lederen ved udgangen af måneden skal sende en kopi af registreringen til kommunalbestyrelsen. Servicelovens § 137 m kommer til at gælde for den foreslåede indgrebsmulighed om åbning og kontrol af post. Ministeriet mener ikke, at der er behov for at stille yderligere krav til registreringen og indberetningen af indgreb efter den foreslåede bestemmelse, end de krav der allerede fremgår af servicelovens § 137 m.

I forhold til det anførte om samtykke, bemærkes det, at ministeriet vurderer, at det fremgår tilstrækkeligt tydeligt af lovforslaget, at personalet, forinden der foretages åbning og kontrol af post, skal høre den anbragte og give vedkommende mulighed for at afvise modtagelsen. Såfremt den anbragte ikke ønsker posten åbnet men eller ikke

ønsker at afvise modtagelsen, kan personalet åbne posten uden den anbragtes samtykke.

3.2.5. Indførelse af mulighed for undersøgelse og opbevaring af effekter for besøgende

LEV savner en tydeliggørelse af, hvad der menes med, at der stilles krav om højere mistanke ved undersøgelse af effekter, som den besøgende bærer på sin krop, end ved undersøgelse af effekter, som den besøgende ikke bærer på sin krop.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Følgende fremgår direkte af den foreslåede bestemmelse i § 137 h, stk. 7: "*Det er en forudsætning for undersøgelse efter 1. pkt., at der foreligger mistanke om, at den besøgende medbringer effekter, der kan true ordenen eller sikkerheden i boformen eller bruges til at begå ny kriminalitet, samt at målet er forsøgt opnået ved anvendelse af scanner efter stk. 2. Det er en forudsætning for undersøgelse af effekter, som den besøgende bærer på sin krop, at der foreligger begrundet mistanke om, at den besøgende vil foretage indsmugling.*" En definition af begreberne "mistanke" og "begrundet mistanke" fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen. Ministeriet finder ikke, at der er behov for at tydeliggøre dette yderligere. I øvrigt vil der i hvert enkelt tilfælde skulle foretages en konkret og individuel vurdering af, om den pågældende grad af mistanke foreligger, hvilket gør det uhensigtsmæssigt at definere dem yderligere.

3.2.6. Indførelse af mulighed for brug af afskærmningslokale

Dansk Psykiatrisk Selskab og **Socialtilsyn Øst** er positive overfor forslaget om mulighed for brug af afskærmningslokale og bemærker, at brug af afskærmningslokale er et skånsomt alternativ til fysisk fastholdelse.

Dansk Psykiatrisk Selskab foreslår, at der stilles krav om, at der, når en affektpræget borger anbringes i afskærmningslokale, befinder sig et personalemedlem foran afskærmningslokalets dør under hele anbringelsen, så personalemedlemmet kan føre løbende og jævnlige visuelt tilsyn med beboeren og løbende kan vurdere de lyde eller ændringer i et lydbillede, der udgår fra afskærmningslokalet.

KL mener, at det er et voldsomt indgreb at blive anbragt i et afskærmningslokale, og at der derfor altid skal foretages indberetning til handlekommunen, driftsherren og Socialtilsyn Øst. Det skal fremgå tydeligt, på hvilken baggrund beslutningen er truffet, hvor længe borgeren har opholdt sig i afskærmningslokalet, samt hvilket opsyn der har været i tidsrummet og hvilke eventuelle magtanvendelser, der har været anvendt forinden.

LEV er stærkt skeptiske over for indgrebsmuligheden, herunder over for ministeriets forventning om, at hjemmelen vil kunne formindske antallet af magtanvendelser efter servicelovens kapitel 24.

Socialpædagogerne mener, at brug af afskærmningslokale er meget indgribende, og de vil derfor ikke anbefale det. Hvis en beboer alligevel skal anbringes i et sådant lokale, bør foranstaltningen som minimum være forankret i en retskendelse.

Retslægerådet mener, at der er tale om en så afgørende nyskabelse i forhold til dansk lovgivning i øvrigt, at der er behov for nøjere beskrivelse af regelsættet, herunder den anbragtes retssikkerhed samt personlige sikkerhed i tilfælde af afskærmning. Retslægerådet finder det særdeles betænkeligt, hvis en anbragt skulle kunne anbringes i afskærmningslokale uden kontinuerlig personaleovervågning. Ifølge Retslægerådet vil et sådant tiltag, ud fra en lægelig vurdering, kunne kompromittere den anbragtes personlige sikkerhed og helbredsmaessige forhold i ikke ubetydelig grad.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

På baggrund af høringssvaret om tilsyn med den anbragte er det tilføjet i lovforslagets bemærkninger, at der, såfremt det er en affektpræget beboer, der er anbragt i afskærmningslokalet, skal opholde sig et personalemedlem ude foran afskærmningslokalet under hele anbringelsen, så personalemedlemmet kan føre hyppige tilsyn og vurdere de lyde, der eventuelt udgår fra afskærmningslokalet.

For så vidt angår det anførte om registrering og indberetning af indgrebet, bemærkes det, at den gældende bestemmelse i servicelovens § 137 m om registrering og indberetning kommer til at gælde for brug af afskærmningslokale. Kravene i servicelovens § 137 m omfatter det i høringssvaret anførte.

For så vidt angår det anførte om formodningen om indgrebsmulighedens påvirkning af antallet af magtanvendelser, bemærkes det, at det fremgår af lovforslaget, at ministeriet i 2021 vil se på udviklingen i antallet af magtanvendelser og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, da det er hensigten, at hjemlen til anbringelse af udadreagerende beboere i afskærmningslokale skal formindske antallet af magtanvendelser og øvrige indgreb i selvbestemmelsesretten.

I forhold til ønsket om at anbringelse i afskærmningslokale skal være forankret i en retskendelse, bemærkes det, at det fremgår af grundlovens § 72, at husundersøgelser, beslaglæggelse og undersøgelse af breve og andre papirer samt brud på post-, telegraf- og telefonhemmeligheden alene må, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse, ske efter en retskendelse. Kravet om retskendelse gælder således kun ved indgreb i boligens ukrænkelighed. Grundloven stiller derimod ikke tilsvarende krav om indhentelse af retskendelse forud for indgreb i den personlige frihed. Det er derfor ministeriets vurdering, at det ikke giver mening at tale om retskendelser i forhold til anbringelse i afskærmningslokale.

For så vidt angår det anførte om, at der er tale om en nyskabelse i forhold til dansk lovgivning i øvrigt, bemærkes det, at en tilsvarende indgrebsmulighed på børneområdet følger af § 14 i lov om voksenansvar (lovbekendtgørelse nr. 507 af 2. maj 2017). Bestemmelsen og betingelserne for brug af afskærmningslokale vil blive præciseret i vejledningen.